

UNIVERZITA KARLOVA – PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav výzkumu a rozvoje vzdělávání

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce

Bc. Alena Bočková

Název práce

Venkovské základní školy a docházka a absence jejich žáků

Autor posudku

RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D. (vedoucí práce)

Práce je zaměřena na docházku a absenci žáků, téma, jemuž je v zahraničí věnována velká pozornost, ale jež u nás bylo „znovuobnoveno“ teprve nedávno – zejména v praxi a v oblasti sociální pedagogiky – a větší pozornosti se mu dostává v souvislosti s tvorbou Strategie 2030+. Práce tedy přispívá svým dílkem k zaplnění důležité mezery v poznání české edukační reality. Za celkový design práce autorka zvolila případovou studii se silným historickým akcentem. Docházku/absenci ukotvuje široce v institucionálních, organizačních a sociálních problémech žáků a škol na česko-německé jazykové hranici na Jihlavsku. Principem případové studie je popis komplexního jevu v bohatém kontextu. V této logice je široký záběr autorky legitimní, ale souvislost různých zahrnutých témat s ústředním problémem docházky/absence mohla být lépe vysvětlena. Zaměření na jednu současnou základní školu se při cestě proti proudu času rozpadlo do několika linií podle předchůdců v podobě několika (českých) škol ve spádové oblasti dnešní dobronínské školy. Autorka zůstala i tady u orientace na případ, data většinou prezentuje za každého z předchůdců současné školy zvlášť. Uspořádání v logice tematické analýzy a propojení témat napříč školami mohlo přínos práce zvýšit.

K hlavním přednostem práce patří dohledání řady primárních pramenů v archivu a jejich využití. To bohužel nebývá u studentských prací tohoto typu obvyklé, historické práce se často omezí na kompilace z již (na webu) publikovaných materiálů, nejvýše jsou do školních kronik. Na druhou stranu se zdá, že rozsáhlá heuristika pramenů autorku trochu vyčerpala a cenný prostudovaný nebo i editovaný materiál nedokázala v závěrečných kapitolách plně zhodnotit. Přesto, anebo právě proto může práce posloužit jako inspirace dalším výzkumníkům a autorkou dohledaná data mohou být dále využita. Autorka také naznačila méně známé souvislosti docházky a absence, popř. šedou zónu mezi nimi (např. odpadnutí výuky v důsledku povinných brigád v době „budování socialismu“).

Přes uvedené výhrady proto práci hodnotím jako účelný a cenný příspěvek k výzkumu aktuálních problémů školství, jenž někdy spíše otvírá než definitivně řeší důležité otázky. Velmi malé shody s jinými dokumenty se týkají citací legislativy, případně řádně uvedených citátů z pramenů.

Otázky k obhajobě:

1. V pedagogickém výzkumu je při publikaci výsledků často skryta identita popisovaných organizací. Naopak u historického výzkumu to není běžné a často ani možné. Vidíte nějaké nevýhody (případně výhody) toho, že škola je v práci identifikována?
2. V práci jste zjistila, že historicky byla absence spíše nižší než v současnosti. To je vzhledem např. k vymýcení některých infekčních chorob zajímavé zjištění. Měla byste nějaké vysvětlení?

Celkové hodnocení	<i>Práci doporučuji k obhajobě.</i>
Navržená známka	

V Praze dne 26. srpna 2020

RNDr. Dominik Dvořák, Ph.D.
vedoucí práce